

Postbus 85980, 2508 CR Den Haag

Ministerie van Economische Zaken
t.a.v. de Staatssecretaris mw. S.A.M. Dijkma
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Ons kenmerk Uit14.0405
Datum 14 juli 2014
Onderwerp Reactie op wetsvoorstel
dieraantallen en volksgezondheid
Behandeld door Bert van den Berg

Geachte mevrouw Dijkma,

Hiermee geef ik u onze reactie op het concept voorstel van wet tot wijziging van de Wet dieren betreffende de regulering van de aantallen productiedieren in relatie tot de volksgezondheid.

Doel van wet niet beperken tot volksgezondheid

Wij kunnen ons vinden in het voorstel om provincies en gemeenten de bevoegdheid te geven om het aantal landbouwhuisdieren in een gebied of op een veehouderijlocatie te kunnen reguleren om ongewenste effecten voor de volksgezondheid te beperken of te voorkomen. De wet zou zich echter niet moeten beperken tot volksgezondheid. Al decennia is er discussie over de problemen die de intensieve veehouderij veroorzaakt. Daarbij gaat het niet alleen over volksgezondheid, maar ook over ernstige aantasting van milieu en landschap, en ernstige inbreuken op het dierenwelzijn en de diergezondheid. De overheid heeft al vele pogingen gedaan om deze problemen op te lossen, maar tot nu toe zonder veel succes. Dit geringe succes komt mede doordat er een taboe lijkt te liggen op het verminderen van de veestapel. Het mag economisch interessant zijn tweede producent ter wereld van dierlijke eiwitten te zijn, maar de meer dan 450 miljoen dieren die hiervoor jaarlijks in Nederland worden gehouden, gaan het draagvlak van ons land in allerlei opzichten verre te boven. Het leidt ook tot steeds grootschaliger en intensievere vormen van veehouderij waarbij het dierenwelzijn steeds verder onder druk komt en het dier verwordt tot een productiemiddel en een wegwerpartikel bij ernstig besmettelijke dierziekten. Om het aantal dieren weer in evenwicht te brengen met het draagvlak van ons land moet de veestapel drastisch verminderd worden. En om dieren op een verantwoordere, waaronder diervriendelijkere manier te houden moet het verdienmodel van de veehouderij omgebogen worden van bulkproductie naar producten met toegevoegde waarde, waaronder een hoger dierenwelzijn.

Rechtsgrond geven aan provinciale duurzaamheidsstoets

Er is dus niet alleen behoefte aan beperking van de veestapel voor volksgezondheid, maar er is ook behoefte aan een toetsing van de kwaliteit van de veehouderij aan volksgezondheid, milieu, landschap en dierenwelzijn. De laatste tijd doen provincies pogingen hiertoe in het kader van hun Omgevingsvisie en hun Omgevingsverordening. Noord-Brabant gaat met zijn Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) tot nu toe het verst hierin, maar ook provincies als Gelderland en Groningen koppelen uitbreiding en nieuw-vestiging van veehouderij aan toetsing op duurzaamheid, waaronder dierenwelzijn. Juridisch is het de vraag hoever provincies hierin mogen gaan en in hoeverre bijvoorbeeld de BZV bij de rechter stand houdt. Om de juridische basis van het stellen van maatschappelijke eisen aan een omgevingsvergunning te verstevigen zou het goed zijn het wetsvoorstel dieraantallen en volksgezondheid uit te bouwen tot een wetsvoorstel inzake dieraantallen en een maatschappelijk verantwoord veehouderij. Hiertoe dienen provincies en gemeenten niet alleen de bevoegdheid te

krijgen om dieraantallen te reguleren, maar ook om aan een omgevingsvergunning voor veehouderij voorwaarden te stellen met het oog op volksgezondheid, milieu, landschap en dierenwelzijn.

Normstelling en aanwijzingsbevoegdheid opnemen

In het voorontwerp wetsvoorstel wordt niet aangegeven wanneer een gebied als overbelast veedicht gebied wordt beschouwd. Dit leidt tot onzekerheid hierover, en het kan tot rechtsongelijkheid leiden als gemeenten en provincies dit verschillend invullen. Het is daarom gewenst dat het rijk hier een norm stelt. Zo'n norm geeft het rijk tevens een grond om provincies en gemeenten die weigerachtig zijn een overbelast veedicht gebied aan te pakken, hiertoe een aanwijzing te geven. Normstelling en aanwijzingsbevoegdheid geeft burgers ook de mogelijkheid om het rijk om zo'n aanwijzing te vragen.

Integrale oplossingen bevorderen

Het is prima omwille van de volksgezondheid een overbelast veedicht gebied aan te pakken. Maar het kan niet de bedoeling zijn dat die aanpak tot (verdere) verslechtering van bijvoorbeeld milieu of dierenwelzijn leidt. De problemen in de veehouderij behoeven een afgewogen en integrale aanpak.

Zo worden stank, stof en ziektekiemen uit veehouderijbedrijven al snel aangepakt door stallen potdicht te maken en van een luchtwasser te voorzien. Zo'n end-of-pipe aanpak is symptoombestrijding. Een luchtwasser maakt de lucht voor de omgeving van de stal schoner, maar in de stal zijn de concentraties stank, stof en ziektekiemen nog steeds even hoog en problematisch. Het is in dit geval veel beter de zaak bij de bron aan te pakken. In plaats van varkens en runderen maanden lang boven hun eigen gistende uitwerpselen (met uitstoot van ammoniak en andere stoffen) te huisvesten, kan de mestput beter worden vervangen door een ondiepe put waarin mest en urine direct gescheiden en dagelijks de stal uitgevoerd worden. Gevolg is dat het niet alleen buiten de stal, maar ook in de stal nauwelijks meer stinkt, waardoor de luchtwegproblemen bij dieren en mensen in de stal drastisch verminderen. De mest en urine die dagelijks uit de stal komen zijn van een andere kwaliteit en beter geschikt om er mineralen uit te winnen, het te composteren of te vergisten en anderszins in de kringloop te brengen. Uit wetenschappelijk onderzoek blijken dit soort systemen aan de landelijke ammoniak- en geurnormen te kunnen voldoen. Er is dus sprake van win-win-win; blijde burens, blijde dieren, blijde boeren.

Het wetsvoorstel zou dan ook provincies en gemeenten moeten opdragen zo integraal en brongericht mogelijk te werk te gaan, om te voorkomen dat weliswaar de volksgezondheid gediend wordt, maar dit ten koste gaat van andere zaken, zoals het dierenwelzijn. Het zoeken moet zijn naar een verantwoord evenwicht.

Wij verzoeken u naar aanleiding van vorenstaande opmerkingen het wetsvoorstel aan te passen.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

F.C. Dales,
directeur/bestuurder